

Kultajyvä

liris Alkio

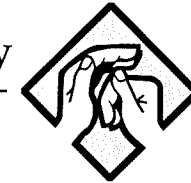
Hän näkee, kuulee,
puhuu, kävelee.
Ajaa hän autoakin!
Sydän kallellaan kummaltakin,
kummasti toisiaan tukien.
Elämänpyörä eteenpäin kulkee,
vasemmalle, oikealle, toivorikkain ajatuksin.

”Vielä nähdään”,
hän silmillään, minä aisteillain,
kohtalo jos määrää niin.
Päätös korkeimman on,
johdatus jalo, kauniskin,
näkymää jota harvoin näkee.
Mukavuutta rakastava ihminen on.

TUNTOSARVI 27.vuosikerta, ISSN 0358-2280, **Julkaisija:** Suomen Kuurosokeat ry.
Toimitus: **päätoimittaja** Katri Pyykkö puh & tekstip. (09) 54953521, toimittaja Raili Karisaari
puh. & tekstip. (09) 54953522, Sähköpostil: tiedotus@kuurosokeat.fi tai NKL:n front door -
ohjelma toimittajien nimillä.
Toimitusneuvosto: Heli Huotarinen, Pekka Juusola (pj.), Ulla Kungas, Pentti Kähkönen,
Riitta Ruissalo, Raili Karisaari (siht), Katri Pyykkö (päätoimittaja).
Vuosikerta 150 mk. Lehteä julkaistaan vuodessa 12 numeroa, joista yksi on kaksoisnumero.
Lehti julkaistaan isokirjoituksella, pisteillä, äänitteinä, videona, ruotsinkielisenä käännöksenä
sekä sähköisenä versiona.
Tilaukset ja osoitteenmuutokset: Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28, 00120
Helsinki, Puhelin (09) 5495 350. Tekstipuhelin (09) 5495 3526. Fax (09) 5495 3517.
Sähköposti: kuurosokeat@kuurosokeat.fi, **Internet:** http://www.kuurosokeat.fi
Painopaikka: Cityoffset, Tampere

TUNTOSARVI

Suomen Kuurosokeat ry

Syyskuu 9/2001

**Apuvälinemessuilla
oli paljon nähtävää**

○
**Nuorten
koulunkäynti ja
ammatit kehittyvät**

Sisältö

Viisi kysymystä	1
Pääkirjoitus: Viittomakieli ja jäsenten tasavertainen kohtelu ..	3
Nuorten uudet mahdollisuudet ..	4
Taso-projekti Jyväskylässä	6
Suvivirren jälkeen	7
Toiveammattina eläintenhoito ...	9
Apuvälinenäyttelyssä vain vähän uutta	10
Konferenssi Hollannissa	13
Taidekilpailu Skotlannissa	14
Kulttuuripäivämuistoja	15
Lukijan kirjeitä	
Saksalaisia kuurosokeita kävi Lapissa	17
Einen sosiaaliloma Onnelassa	18
Pieni västäräkki	19
Tänä kesänä olin vihainen	19
Kirjeenvaihtoa	19
Runo: Kultajyvä	20

1. kuva: Justiina ja Ossi juttelevat Apuvälinemessuilla. Tulkit taustalla. 2. kuva: Tulkki polkee ja Viljo Kinnunen istuu riksassa. Riksa on polkupyörä, jossa on kuljetettavalle kunnollinen istuin. Tässä riksassa se oli edessä. (kuvat: K.Pyykkö)

Seuraava Tuntosarvi ilmestyy 24.10. Aineiston on oltava toimituksessa viimeistään 13.10.

Viisi kysymystä

1. Kuka oli Alfred Nobel.
2. Koska Saimaan Kanava avattiin?
3. Mikä on Suomen korkein tunturi?
4. Mitä tarkoittaa sana boikotti?
5. Missä on Apenniinien vuoristo?

Vastaukset:

1. Nobel oli ruotsalainen kemisti, joka patentoi dynamiitin vuonna 1862. Nobel-palkintoja jaetaan nykyään eri aloilta esim. fysiikasta. Kuuluisin palkinnoista on Nobelin kirjallisuuspalkinto. Palkinnot jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1901.
2. Saimaan Kanava avattiin 1859.
3. Halti on korkein tunturi Suomessa. Se on 1328 metriä merenpinnan yläpuolella. Se sijaitsee Kilpisjärvellä Suomen käsivarressa.
4. Boikotti on menettely, jolla painostetaan jotain tahoa kuten valtiota tai hallitsijaa suostumaan boikotoijien vaatimuksiin. Boikotti voi olla myös taloudellinen: ei osteta jonkun tietyn yrityksen tuotteita. Se voi olla työtaistelukeino: tiettyjä henkilöitä ei oteta töihin tai työntekijät eivät hae tiettyä työpaikkaa.
5. Apenniinit ovat Italiassa. Vuoris- to kulkee koko Italian läpi pitkittäin. ■

Viittomakieli ja jäsenten tasavertainen kohtelu

Miksi minun mielestäni suomi, viittomakieli ja ruotsi pitää mainita tasavertaisina Suomen Kuurosokeat ry:n säännöissä? Minä ihmettelen sitä, miksi niitä ei siellä saisi mainita.

Viittomakieliset kuurosokeat perustivat Suomen Kuurosokeat ry:n vuonna 1971. He tarvitsivat oman yhdistyksen, koska kaksoisvammaisina he jäivät helposti syrjään kuurojen ja näkövammaisten yhdistyksissä. He halusivat turvata omat oikeutensa yhteiskunnassa. He halusivat omassa yhdistyksessä kehittää itseään.

Vuosien mittaan Suomen Kuurosokeat ry:een on tullut yhä enemmän huonokuuloisia ja heikkonäköisiä suomenkielisiä jäseniä ja asiakkaita. Samalla on osittain unohtunut yhdistyksen alkuperäinen tarkoitus eli viittomakielisten kuulonäkövammaisten aseman turvaaminen.

Ajatelkaapa, kuinka ihminen voi oppia jotain vieraalla kielellä, jos vie-

raan kielen taito on puutteellinen? Ovatko suomenkieliset valmiita saamaan palvelut vain ruotsinkielellä? Hyväkään tulkki ei pysty kääntämään välttämättä aivan oikein, jos hän ei hallitse käännettävää asiaa.

Yhteiskunnan tarjoama tulkkipalvelu ei riitä kaikkeen. Monet kunnat ovat rajoittaneet tulkkipalvelun myöntämisen 240 tuntiin. Yhdistys ei ole riittävästi pystynyt vaikuttamaan asian korjaamiseen.

Yhdistys tuottaa runsaasti erilaisia palveluja. Se tuottaa kuurosokeille tarkoitettuja lehtiä ja oppaita, on leirejä, kursseja ja vuosikokouksia. Pääkieli on yleensä suomen kieli. Kaikkea kuurosokeille tarkoitettua materiaalia ei saada viittomakielisinä videoina. Toimihenkilöiden viittomakielen taito on usein kohtuuttoman heikko. Kuinka näin voi olla omassa yhdistyksessä?

Yhdistyslaki edellyttää, että yhdistyksen jäseniä kohdellaan yhdenvertaisesti. Siksi asioita on paran-

nettava myös yhdistyksen sisällä. Palveluja on annettava enemmän viittomakielellä, yhtä paljon kuin suomen kielellä. Tällä hetkellä se ei valitettavasti toteudu. Siksi on toimitettava. Suomen kieli, viittomakieli ja ruotsin kieli on mainittava yhteisen yhdistyksemme säännöissä tasavertaisina virallisina kielinä.

Ottakaamme vielä huomioon, että meillä Suomen Kuurosokeat ry:ssä on monenlaisia kuurosokeita. On huonokuuloisia, kuuroutuneita ja kuuroja. Tämä herättääkin kysymyksen, miksi kuuroilla on oma järjestönsä ja kuuroutuneilla ja huonokuuloisilla omansa? Yhtä hyvinhän he voisivat muodostaa yhden yhteisen järjestön. Mutta ei. Minä oletan, että he eivät sitä tee, koska heillä on omat erilaiset toimintatapansa ja kulttuurinsa.

Myös meillä puheella kommunikoi-villa ja viittomakielisillä Suomen Kuurosokeat ry:n sisällä on omat erilaiset toimintatapamme ja kulttuurimme. Tähän ei ole kiinnitetty riittävästi huomiota, mutta koskaan ei ole liian myöhäistä korjata asiaa. Näin pääsemme eteenpäin yhteiseen tulevaisuuteen.

Ulla Kungas,
hallituksen jäsen ■

Nuorten uudet mahdollisuudet

Raili Karisaari

Kuulonäkövammaisen lapsen kuntoutus alkaa mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, sanoo kuntoutusohjaaja Leo Turunen Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksesta. "Ensin arvioidaan kuulovamma ja päätetään mahdollisesta implantti-leikkauksesta. Peruskoulu voidaan aloittaa jo viisivuotiaana ja se kestää 11 vuotta."

Nykyään kuulonäkövammaiset oppilaat käyvät peruskoulun yleensä omalla kotipaikkakunnallaan. He ovat usein koulun ainoita kuulonäkövammaisia. Mikkelin kuulovammaisten koulu, Oulun Merikartano ja Joensuussa toimiva Pihlajapihan koulu ovat suosittuja lähinnä viittomakielen takia. Oulussa toimii opetuksellinen keskus, joka tekee Usher-nuorten verkostoa.

Kouluaikana kuntoutustyöntekijät tekevät tiivistä yhteistyötä oppilaan opettajien ja vanhempien kanssa. Ammatinvalinnan ohjaus ja oppilaan ohjaus aloitetaan peruskoulun 7. luokalla.

80 prosenttia lukioon

Tällä hetkellä usher-nuorista yli 80 prosenttia aloittaa peruskoulun jälkeen lukion, Leo Turunen kertoo. Tarjolla on kaksi mahdollisuutta: Mikkelin kuulovammaisten koulun lukio tai normaali lukio opiskelutulkin kanssa. Mikkelin lukiossa valkolakin voi saada neljässä vuodessa. Käpylän iltalukio Helsingissä on ollut myös suosiossa.

Viiden vuoden sisällä on kaikkiaan 15 usher-nuorta kirjoittanut ylioppilaaksi. Ensi vuonna voi tulla kaksi lisää. Lukion jälkeen monet jatkavat yliopistoissa ja korkeakouluissa. Usher-nuorten joukossa on jo 15 yliopisto-opiskelijaa.

Vaihtoehtona ammattikoulu

Kuulo- ja näkövammaisille tarkoitettuja erityisammattikouluja ei ole monta. Tunnetuin on Arlainstituutti Espoossa. Siellä aloittaa vuosittain 2-4 kuulonäkövammaista nuorta opiskelunsa. Monet aloittavat itsenäiseen elämään valmentavalla jaksolla. Se on luonteva tapa irtaantua kodista ja aloittaa itsenäistyminen. Tavallisissa ammattikouluissa opiskelee kolme kuulonäkövammaista.

Nuoren kuulonäkövammaisen ammatillinen kuntoutus on monimuo-

toista yhteistyötä. Mukana ovat terveydenhuolto, Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskus, RAY, koulut ja ammattioppilaitokset. Kela maksaa opiskelijan tarvitsemat atk-apuvälineet, kurssimaksut ja antaa taloudellisen perusturvan koulutuksen ajaksi. Kuntien sosiaalityö on tärkeässä roolissa, sillä tulkkipalvelut maksaa opiskelijan kotikunta.

Työmarkkinoille

Urasuunnittelun lähtökohtana on nuoren oma kiinnostus ja lahjakkuus. Perinteisiä kuulonäkövammaisten ammatteja ei enää ole. Opiskelu ja ura pyritään järjestämään henkilön mukaan. Yhdessä etsitään vaihtoehtoja ja ratkaisuja ammateissa toimimiseen.

Ammattien kirjo on melko laaja. Kuulonäkövammaisia valmistuu pieneläinhoitajiksi, taiteilijoiksi, atksuunnittelijoiksi, kokeiksi, fyysikoiksi, hierojiksi, perushoitajiksi.

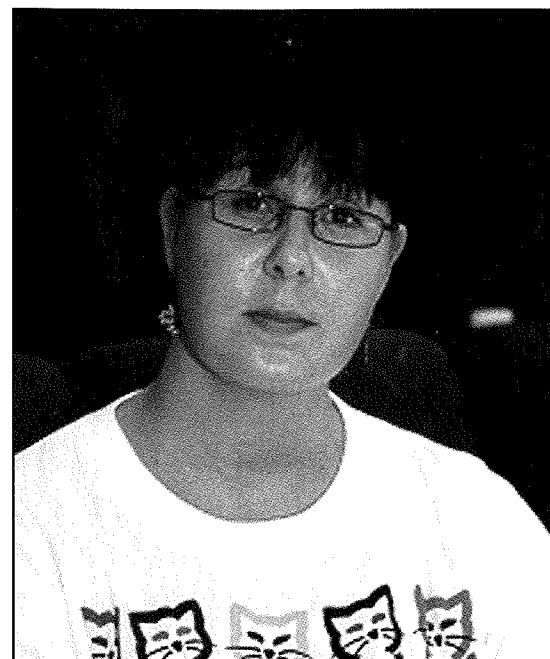
Kela on ollut aktiivisesti mukana ja on ymmärtänyt, kuinka tärkeä ammatillinen kuntoutus on kuulonäkövammaiselle nuorelle. Koulut ovat hyvin tukeneet oppilaan päämääriä. Mutta puutteitakin löytyy, Turunen toteaa. "Vaikeimmin vammaisten jatkokoulutus on vielä järjestämättä. Heidän on edelleen vaikea päästä ammatteihin ja työllistymään." ■

Taso-projekti Jyväskylässä

Tytti Kaisla

Elokuun alussa käynnistyi Kuulonäkövammaisten Kuntoutumiskeskuksessa **TASO-projekti - Tasavertaiset opiskelumahdollisuudet kuulonäkövammaisille koululaisille**. Projektilla on monta tehtävää ja tavoitetta. Yksi niistä on tuottaa kirjallinen toimintamalli kuulonäkövammaisen oppilaan opetuksen järjestämisestä. Toinen tehtävä on tuottaa opintomateriaalia kuulonäkövammaista lasta opettaville opettajille, avustajille sekä lasten vanhemmille. Siinä kerrotaan muun muassa kuulonäkövammaisuudesta, opiskelijan tarvitsemista opiskelun apuvälineistä sekä kuulonäkövammaisille sopivista tietokoneohjelmista. Se hyödyttää kaikkia kuulonäkövammaisia oppilaita ympäri Suomen. Toimintamalli ja tietopaketit ovat projektin jälkeen saatavissa kansioina. Tiedot löytyvät myös internet-sivuilta, jotka kehitetään projektin aikana.

Ensimmäiseksi valitaan Kuntoutumiskeskuksen asiakaskunnasta erikäisiä, eri koulunkäyntivaiheessa olevia oppilaita projektioppilaisiksi.

Heitä otetaan mukaan sekä yleisopetuksen että erityisopetuksen puolelta, viisi kummastakin.

Edelleen projektin aikana koulutetaan ja ohjataan kouluhenkilöstöä kuulonäkövammaisen opiskeluun liittyvissä asioissa sekä kehitetään opetushenkilöstön ja oppilaiden verkostumista. Samalla selvitetään tarkemmin kuulonäkövammaisten oppilaiden kokonaismäärää Suomessa.

Projektia johtaa erityisopettaja Tytti Kaisla. Hän aloitti työnsä Jyväskylässä elokuun alussa. Hänen työparinaan on atk-tukihenkilö Rauno Jäntti. Projekti kestää kolme vuotta. Se toimii Raha-automaattiyhdistyksen tuella. ■

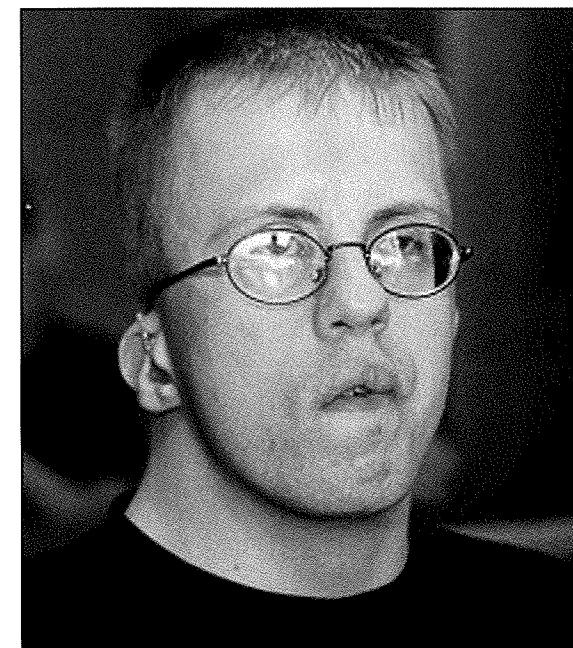
Suvivirren jälkeen ..

Raili Karisaari

Kesäkuun alussa painoivat ylioppilaslakin päähänsä myös kuurosokeat Ville ja Riku. Vajaa vuosi sitten Anu sai käteensä lukion päästötodistuksen. Lukiolainen Arttu ponnistelee kohti ylioppilastutkintoa ja Katjan päämääränä on ammattitutkinto. Peruskoululaissa on monia kuulonäkövammaisia nuoria, jotka pakertavat omaa pääsytodistustaan.

Tulevaisuus on näille kaikille nuorille vielä suuri tuntematon ja kaukainen asia. Koulun päättymisen on jokaisen nuoren kohdalla suuri tapahtuma, nuoruuden huipentuma. Juhlan jälkeen alkaa arki. Monille se tietää ankaraa kilpajuoksua opiskelupaikoista, työpaikoista, jatko-opinnoista, opiskeluasunnoista jne. Tulkkipalvelujen ja tietokoneiden kehittymisen myötä kuulonäkövammaisten nuorten opiskelu on tullut entistä paremmin mahdolliseksi.

Millaisin mieltein viime kevään kuurosokeat ylioppilaat Ville ja Riku astuneet arkeen?

Vesaa kiinnostaa historian opiskelu yliopistossa

Ville Mäki Raumalta pääsi keväällä ylioppilaaksi Uotilanrinteen normaalilukiosta. Valkolakki irtosi neljän vuoden uurastuksen jälkeen. Ville kertoo, että lukioajasta jäi mukava muisto. Opettajat ja luokkatoverit suhtautuivat ymmärtävästi ja kannustivat eteenpäin. Kouluavustajan ja tietokoneen avulla hän pysyi hyvin mukana muiden tahdissa.

Tänä syksynä Ville aloitti opiskeluna Arlainstituutissa itsenäiseen elä-

mään valmentavalla jaksolla.

“Meitä on tässä ryhmässä kaksi kuulonäkövammaista. Siirtyminen tutusta kotipiiristä vaatii totuttelua. Täällä itsenäiseen elämään totutteleminen ja päivittäistaitojen harjoittelu tapahtuu luontevasti. Apua on saatavilla silloin kun sitä tarvitsee”.

Villen tulevaisuuden suunnitelmissa on Tampereen yliopisto. Sinne hän aikoo pyrkiä lukemaan mieliainetta, historiaa. Vapaa-aikanaan hän lukee paljon. Aikaa kuluu myös tietokonepelien parissa. Noin kerran kuukaudessa hän matkustaa kotiin sa Raumalle tapaamaan vanhempiaan.

Välivuonna paranee viittomakielen taito

Riku Virtanen kirjoitti ylioppilaaksi Tampereen klassillisesta lukiosta. Lakiaistunelmista Riku totesi, että jäi hän päivä mieleen paremmin kuin muut päivät. “Pikkuserkkuni vitsaili, että sain uuden lippalakin.”

Riku menestyi kirjoituksissa hyvin. Hän muun muassa kirjoitti neljässä aineessa korkeimman arvosanan laudaturin. Hyväkään todistus

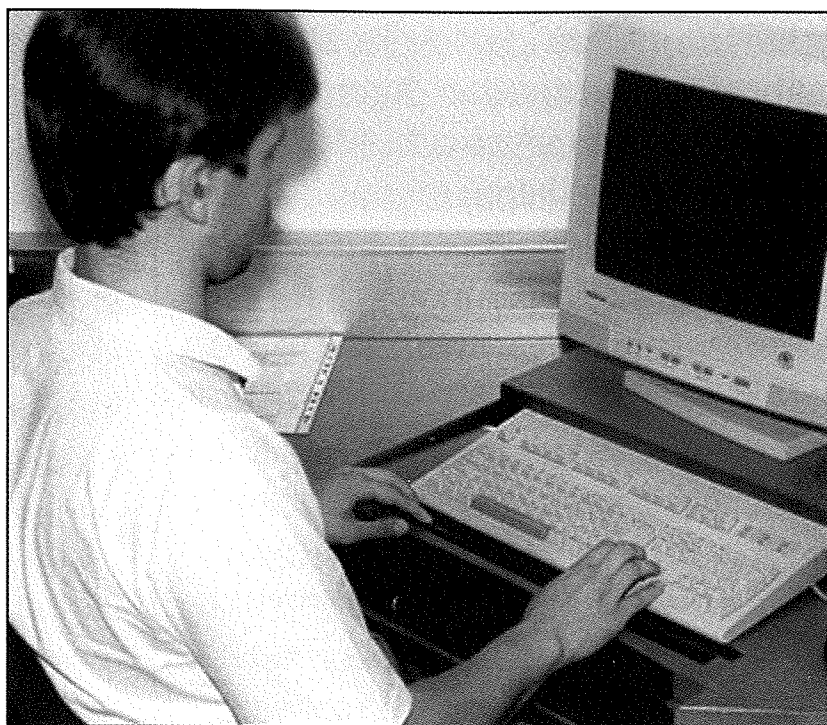
ei takaa sitä, että jatko-opiskelupaikka irtoaa.

Riku kertoo olevansa tällä hetkellä työtön työnhakija.

“Ei ollut tarkoitus pitää välivuotta, mutta niin kuitenkin kävi. Pyrin korkeakouluun, mutta en päässyt vielä tällä kerralla, Riku kertoo. Välivuoden aikana hän aikoo ainakin parantaa viittomakielen taitoja. Sen verran hän paljastaa suunnitelmiaan, että korkeakoulututkinto on tähtäimessä.”

“Varsinaista toiveammattia minulla ei ole mielessä, mutta akateemiset opinnot kylläkin”, Riku toteaa. ■

Kuvassa Riku tietokoneen ääressä.

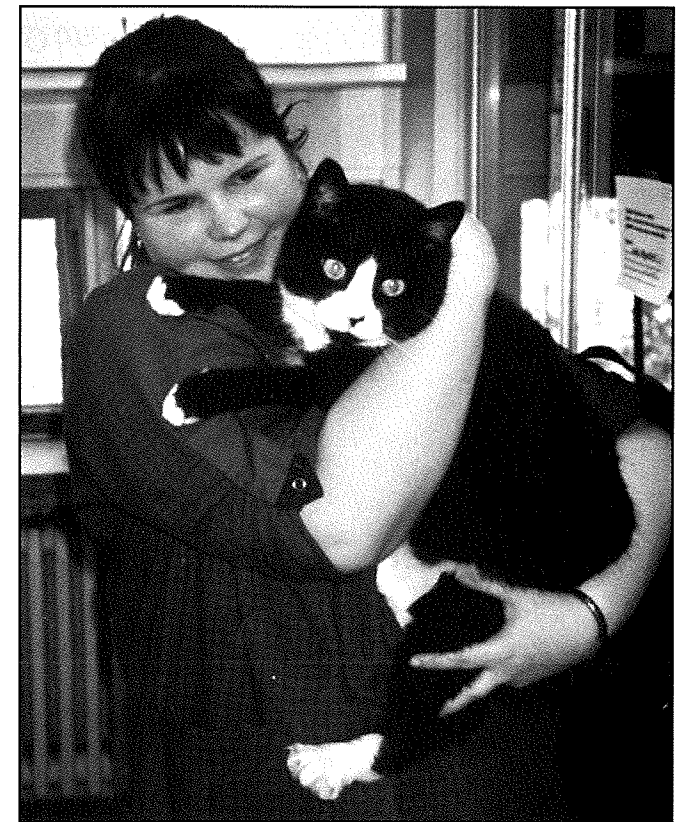
Toiveammattina eläinten hoito

Mari Rouvinen

Kävin lukion Mikkelin Lyseon lukiossa yksityisoppilaana, ja kirjoitin ylioppilaaksi keväällä 1999. Lukion jälkeen tiesin heti mitä haluan. Haaveammattini on aina ollut pieneläinhoitaja. Joulukuussa 1999 pääsin Helsingissä, Amiedussa järjestettävälle pieneläinhoitajan ammattitutkintoon valmentavalle kurssille. Se oli ensimmäinen tällainen koulutus. Olemme olleet pilottiryhmä. Lähes sadasta hakijasta kaksikymmentä otettiin sisään. Olin yksi onnellisista.

Koulutus kesti kaksi vuotta. Viimeinen varsinainen koulupäivä oli nyt 7. syyskuuta. Lähes kaksi vuotta olen ollut koulussa ja työharjoituksissa milloin missäkin. Vaikka saankin päättötodistuksen, on ammattitutkinnon saamiseksi vielä käytävä tenteissä. Marraskuussa on teoria-koe ja tammikuussa näyttökoe Yliopistollisen Eläinsairaalan tiloissa.

Vammani ei ole juurikaan haitannut opiskelujani. Minulla on ollut kirjoitustulkki apuna. Hän on ollut todella hyödyllinen. Meitä on 20 oppilaan

Kuvassa Mari ja Kaaleppi-kissa

joukko. Vaikka olisinkin pärjännyt seuraamalla opettajaa, en välttämättä olisi pysynyt mukana, kun kurssitoverit vuorollaan esittivät kommentteja ja kysymyksiä. Apuvälineinä minulla on korvantauskojeet. Ne ovat aina käytössä.

Olemme poikaystäväni Simon kanssa asuneet vähän yli kaksi vuotta Espoossa. Olen kotoisin Pohjois-Karjalasta ja Simo Mikkelistä. Olemme sopeutuneet tänne hyvin. Tuntuu siltä, että tulemme jäämään tänne vielä opiskeluiden jälkeenkin. Kummallakin meillä on hyvät mahdollisuudet saada työtä pääkaupunkiseudulla.

Minulla on ollut viime joulukuusta lähtien työpaikka HESY:llä (Helsingin eläinsuojeluyhdistys, löytöeläintalo). Olen tehnyt viikonloppuisin siellä kuuden tunnin päiviä ja hoitanut kissoja.

Nyt minulle on tarjottu työtä Espoon Eläinsairaalasta. Siellä työ vastaa enemmän koulutustani kuin kissojen perushoito. Olin siellä jo toukuksessa työharjoittelussa. Sen jälkeen he kysyivät, olisinko kiinnostunut palkallisesta työstä. Olin reventä innostuksesta. Tämän syksyn aikana teen siellä keikkaluontoisesti töitä, eli tarpeen vaatiessa olen valmis menemään eläintenhoitajaksi heille. Samalla tietenkin yritän kovasti lukea ammattitutkintoon. Näillä näkymin aloitan Espoon Eläinsairaalassa äitiysloman sijaisena vuodenvaihteessa.

Harrastukseni liittyvät tietenkin eläimiin, eläinsuojelutyöhön, kuulokoirayhdistykseen jne. Laskettelusta pidän. Uintikin on kivaa. Kaveripiirisäni on lukioaikaisia luokka- ja muita kavereita (kuuroja ja huonokuuloisia) sekä nykyisiä opiskelukavereita, joista muutamista on tullut tosi hyviä ystäviä. Pidän myös yhteyttä Pohjois-Karjalassa asustaviin ystäviini ja lapsuuden aikaisiin kirjeenvaihtokavereihin. Sitten on tietenkin oma sisko, hänkin espoolainen. ■

Apuvälinenäyttelyssä vain vähän uutta!

teksti ja kuvat: Katri Pyykkö

Apuväline 2001 –messut Pirkkahallissa Tampereella onnistuivat hyvin. Kävijöitä oli kolmena päivänä yhteensä yli 16 000. Kuurosokeita kävi paljon näyttelyssä. Suomen Kuurosokeat ry:n osastolla oli lepopaikka, johon kuurosokeat messukävijät jäivät juttelemaan keskenään.

Uutuksiakin messuilta löytyi. Luku-television voi nykyään liittää tietokoneeseen. Samaan aikaan voi katsoa sekä tietokoneen näyttöä että tekstiä, jota haluaa lukea. Television katselijoille löytyi myös uusi erikoisuus. Silmälasien näköinen laite, joka suurentaa televisiokuvan niin kuin katselisi 51 tuuman televisiota kahden metrin päästä. Lasit tuntuivat melko epäkäytännöllisiltä ja raskailta.

Kävijöiden tunnelmia

Ryhmä kuurosokeita oli pysähtynyt Low Vision International –yrityksen esittelypisteeseen. Yritys on ruotsa-

Kuva yllä: Soile totesi, että hän ei tarvitse kiikarilaseja. Kuva vieressä: Suomen Kuurosokeat ry:n osastolla kävi paljon myös kuurosokeita.

lainen. Se tekee filtterisilmälaseja. Lasit suodattavat (vähentävät) valonsäteitä. Tarjolla oli lähes kaiken valon suodattavia laseja kuin vähemmän suodattavia. Kun kokeili keltaisia ja oransseja laseja, koko maise-ma muuttui paljon selkeämmäksi.

Ossi Rajala innostui televisioon ja radioon liitettävästä induktiosilmukasta. Se on hyvä siksi, että aina tietää, missä laite on. Se roikkuu nimittäin kaulassa. Ossi pahoitteli sitä, että missään ei ollut esillä näkövammaisten kompasseeja. Hän tietää, että niitä on olemassa. Niihin ei vain pääse tutustumaan ennen ostamista. Ne ovat pakkauksissa. Ossi tarvitsisi kompassin. Sen avulla hän selviäisi monista tilanteista ilman opasta. Hän harrastaa pilkillä käyntiä. Kompassin avulla osaa

tulla takaisin samaan suuntaan, mistä tuli, jäälläkin. Ossin mielestä sitä voisi käyttää pienemmissäkin paikoissa, missä ei ole selkeitä maamerkkejä. Muuten Ossi oli oikein tyytyväinen messuihin ja erityisesti ruokaan. Hän söi härkää ilman sarvia.

Irma Rajalaa kiinnostui uusi tekstipuhelin ja matkapuhelimet. Tekstipuhelinta on kehitetty tekniikaltaan. Se on pienempi kuin aikaisemmin ja näppäinten koko on riittävän suuri. Näppäimissä myös kirjaimet ovat selkeät.

Oiva Hellman ihmetteli sitä, että messuilla ei ollut viimeisimpiä teknisiä uutuuksia. Esimerkiksi Philipsiltä ei ollut edustusta. Philipsillä on uusi puheentunnistusohjelma Free

Osku avustajakoira vetää Katia

Speech-Five, joka vaikuttaa hyvältä. Oiva itse kokeilee kyseistä ohjelmaa parhaillaan. Huono puoli ohjelmassa on se, että se vaatii voimakkaan tietokoneen, mutta se helpottaa hirveästi. Ohjelma oppii tunnistamaan käyttäjän äänen. Sen jälkeen käyttäjä voi antaa ohjelmalle käskyjä puhumalla. Sillä voi jopa kirjoittaa puhumalla, kunhan muistaa sanoa välimerkit ääneen. Oiva jatkaa kuitenkin, että uuttaa idea oli kuitenkin ilmassa. Häntä kiinnosti myös Näkövammaisten Keskusliiton osastolla keittiön apuvälineet.

Kati Alanko innostui Invalidiliiton avustajakoiraosastolla. Kati onkin itse saamassa aputassu-koiran ensi keväänä. Avustajakoiraohjaaja Leena sanoikin Katille, että vuoden päästä tiedämme, että saiko palveluskoiran vai karhunpalveluskoiran. Koira voi vetää Katia pyörätuolissa

ulkona. Se voi nostaa tavaroita Katin syliin. Koira voi myös sytyttää ja sammuttaa valoja, auttaa pukeutumisessa ja auttaa istuma-asennon muuttamisessa.

Raija Ruususenkaan mielestä mitään erityisen uutta ei löytynyt. Hän katseli kelloja ja elintarvikevaakaa. Hän ostikin joitain pieniä taloustavaroita kuten haarukan ja kätevän korkinavaajan. Kuntopyörää hän kokeili myös. Messuillahan oli paljon myös kuntoon liittyviä tuotteita.

Heli Huotarinen kiinnostui luonnonparannuksesta. Paikalla esiteltiin laitetta, joka poistaa kipua magneettikenttien avulla. Helin käden olisi pitänyt laskeutua magneettikentän painosta, mutta niin ei käynyt. Heli epäili, että laite ei vaikuttanut häneen.

Justiina piti erityisesti televisiokuvan suurennuslaitteesta. Sen avulla hänkin näkisi tekstit televisiosta. Justiina kertoi, että messuilla oli paljon erilaisia apuvälineitä eri vammaisryhmille ja paikalla oli paljon vammaisia. Pyörätuoleja oli esillä myös lapsille. Huomion kiinnitti laite, jonka avulla henkilö voidaan nostaa pyörätuolistaan autoon sisälle. Justiina tapasi paljon kuurosokeita ja muita tuttuja. Hän käy harvoin messuilla ja oli nyt tyytyväinen, että tuli lähdettyä. ■

Konferenssissa Hollannissa

Leila Lappea

Dbl:n kuurosokeiden konferenssi pidettiin Noordwijkerhoutissa, Hollannissa, lähellä sen pääkaupunkia, Amsterdamia. Kokouksen teemana oli Itsemääräämisoikeus – elinikäinen prosessi. Ihmisiä oli ympäri Eurooppaa ja ympäri maailmaa. Yhteinen kieli oli englantia. Meitä suomalaisia oli pieni ryhmä mukana. Minä olin ryhmässä mukana, koska minua oli pyydetty pitämään puhe Suomen Lapin kuurosokeiden kuvataidekulttuurista.

Viikon aikana oli erilaisia työpajoja, joissa eri maiden ihmiset puhuivat omista aiheistaan. Luentoja oli hyvin paljon ja viikko-ohjelmasta tuli tiivis paketti. Ajankäyttö oli kuin pikajuoksua radalla: yks, kaks ja pam. Piti osata päättää, mille luen nolle menee, koska niitä oli useita samaan aikaan. Ja mielenkiintoisia asioita oli paljon. Ulkomailia on asioiden mittapuu joka asiassa suuri.

Väliaikoina ja ruokailujen yhteydessä tuli tavattua eri maiden ihmisiä. Minun tulkkini oli myös hyvä käännös-

tämään englantia. En olisi pärjännyt yksin.

Hollannin ilmasto oli tosi lämmin. Samettinen tuulen hönkäys kävi. Siellä on myös avara, tasainen maasto. Vanhan ajan tuulimyllyjä näkyi vielä silloin tällöin. Amsterdamin kaupunki teki minuun suuren vaikutuksen. Se oli kuin kaunis satulinna, jossa kanaalit menivät ristiin rastiin. Risteily kanaalilla oli hieno kokemus. Myös valtion taidemuseo, Rijks Museum, oli syvä ja väkevä kokemus.

Minua harmittaa, kun en nähnyt konferenssipaikan hotellissa kaikkia siellä esillä olevia tauluja. Siellä oli satoja töitä. Niitä oli kaikkialla, mutta päätarkoitushan olikin tavata ihmisiä ja kuunnella eri maiden ihmisten kertomuksia. Niistä huomasi, että olemme ihan samantlaisia ihmisiä ja ajattelempa samoja asioita.

Mielenkiintoista oli kuulla myös Helen Keller Award -taidekilpailusta. Siitä enemmän seuraavalla sivulla. ■

Kuvataidekilpailu Skotlannissa Helen Keller Award 2002

Helen Keller Award 2002 –kilpailun järjestää Skotlannin Sense-järjestö Iso-Britanniassa. Kilpailu on taidekilpailu. Teosten aihe on **kuurosokeus**. Taideteoksen on jollain tavalla siis kuvattava kuurosokeutta.

Teoksen voi tehdä millä tahansa tavalla. Se voi olla esimerkiksi runo, novelli mustavalkoisena tai pisteillä, äänikasetti, videokasetti, filmi, valokuva, kuvakudos, maalaus, reliefi, veistos tai muu taideteos. Tekstit kuten runot ja novellit on tietysti käännettävä englanniksi. Tekijäkin voi olla kuka tahansa, mutta kilpailun järjestäjät toivovat erityisesti taideteoksia kuurosokeilta itseltään.

Kilpailussa on kolme palkintoa. Voittaja saa 1000 puntaa eli noin 9200 markkaa ja kahdeksi vuodeksi kiertopalkinnon Kaksi seuraavaa palkintoa ovat kunniakirjat ja 200 puntaa eli noin 1800 markkaa. Tuomariston päätös on lopullinen ja sillä on myös oikeus olla jakamatta palkintoa. Mahdollisuuksien mukaan voittaja saa tiedon palkinnosta hieman etukäteen. Osallistujat antavat Skotlannin Sen-

se-järjestölle täydet tekijän oikeudet käyttää työtään, missä järjestö haluaa. Työt voidaan laittaa näytteille. Niitä voidaan käyttää hyväksi, kun kilpailusta tiedotetaan. Niitä voidaan käyttää hyväksi mainonnassa, esitteissä ja muussa painetussa teksteissä.

Suomen Kuurosokeat ry voi lähettää kilpailuun kuurosokeiden melko pienikokoisia taideteoksia yhteispakettina noin 10 kappaletta, jos halukkaita löytyy. Ilmoita järjestön tiedotukseen (Pyykkö) mahdollisimman pian, jos haluat osallistua.

Myös itsekseen voi osallistua. Lisätietoja kilpailusta löytyy englanniksi osoitteesta <http://www.helenkelleraward.com/>. Ilmoittautumislomake on täytettävä 31. tammi-kuuta 2002 mennessä. Se löytyy internetistä osoitteesta <http://www.helenkelleraward.com/entryform.htm>. Työt lähetetään osoitteella: Sense Scotland, 5th floor, 45 Finnieston Street, Clydeway Centre, Glasgow, G3 8JU Scotland ■

Kulttuuripäivämuistoja

teksti Hilikka Nieminen, kuvat R. Karisaari

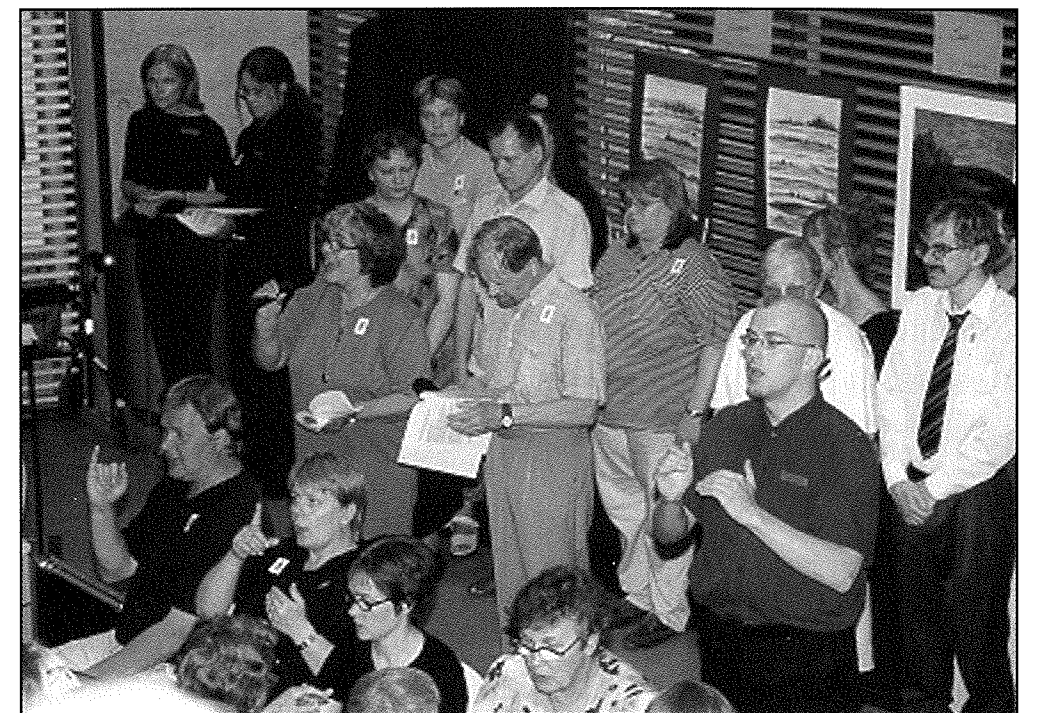
Kesä on loppuillaan ja kulttuuripäiväkin takanapäin. Olen nyt kotona muistellut noita meidän yhteisiä jo neljänsiä kulttuuripäiviämme. Oli iso ero aikaisempiin. Ennen olemme aina olleet kaupungissa syksyllä. Nyt kulttuuripäivä olikin maalla ja vielä niin kauniilla seuduilla kuin Punkaharju. Sehän on Suomen kansallismaisemaa.

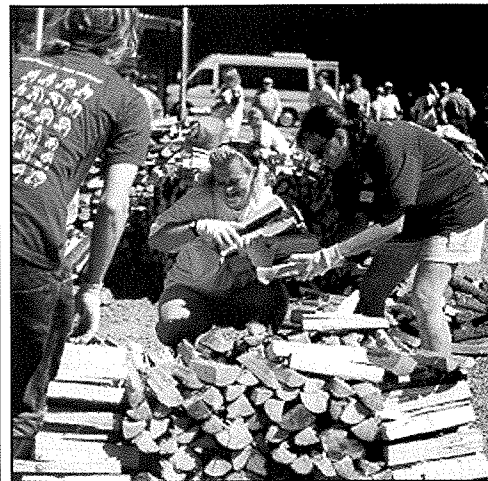
Minä olen ollut mukana kaikilla kulttuuripäivillä, Tampereella vuonna 1991, Helsingissä vuonna 1994 ja jälleen Tampereella 1998. Nyt oli erilainen tunnelma jo ympäristönkin takia. Me tampere-laiset yövyimme keskellä hiljaista maaseutua Maatila-Matkatkailu Mannilassa. Se oli ihana paikka meille kaupungin asukkaille. Siellä oli maatalon

tunnelma, hyvä ruoka ja rauhalliset majoitustilat. Lauantai-iltana meistä osa lähti tukkilaistansseihin. Me toiset vietimme iltaa puoleen yöhön vain suviyöstä nauttien. Olihan Suomen suven kauneinta aikaa. Kesäkuun viimeinen viikonloppu olikin hyvä aika maalle menoon.

Juhlapäivän tunnelmista jäi minulle hiukan orpo olo. Kuurosokeiden kulttuuripäivän kanssa samaan aikaan oli Metsäkulttuuripäivät Metsä-museo Lustossa, jonka auditoriossa pidettiin esitykset. Se oli iso tila. Sinne olisi mahtunut meitä enem-

Koko kirjoittajaryhmä esiintyi kulttuuripäivinä.

Timo sivari, Anita projek-tisihteeri ja Katri tiedottaja mättävät halkoja kiireesti Halonmättö kilpailuissa..

Juhani makoilee ympäristötaideteoksessa. (kuva: H. Majava)

Justiina ja Saimi eläytyvät teatteri-ryhmässä.

mänkin. Ohjelmaa oli niin paljon, että esitysaika oli tiukalla. Kulttuuri-leirin eri ryhmät esittivät viikon aika tekemäänsä kulttuuria.

Minusta tuntui, että oma ryhmä hajosi. Oli pitkiä välejä, että ei tavannut tuttuja, koska alueella oli nähtävää paljon. Kiertelimme tulkin kanssa torilla, jossa oli paljon myyntipöytiä ja tavaraa, että Suomen Kuurosokeat ry:n pöytää oli vaikea löytää.

Taidenäyttely Vanhalla Asemalla oli hyvä. Minä äänestin juuri niitä veistoksia, jotka sitten olivat voittajia.

Kaikki sujui hyvin. Paljon oli ollutkin työtä kaikilla, jotka olivat olleet näitä juhlia suunnittelemassa. Haluan heille jokaisella näin jäsenenä lausua parhaat kiitokset työsänne. Siihen kiitokseen yhtyvät varmaan muutkin yhdistyksemme jäsenet. Nämä kulttuuripäivät muistamme varmasti vielä kauemmin kuin aikaisemmat. ■

Lukijan kirjeet

Saksalaisia kuurosokeita Lapissa

Irja Rantatalo ja Marja Korteniemi

Lapin kuurosokeat tapasivat saksalaisia kuurosokeita elokuussa Seitarannassa, Rovaniemen maalaiskunnassa. Mukana oli neljä saksalaista kuurosokeaa avustajineen sekä lisäksi yhden kuurosokean poika, siviilipalvelusmies ja kaksi suomalaista kielenkääntäjää.

Sen jälkeen kun Irja oli toivottanut meidät kaikki tervetulleiksi esittelimme itsemme. Sitten lähdimme luontoon. Nautimme lämpimästä ilmastosta nokipannukahvin ääressä ja juttelimme. Luontoretken jälkeen jotkut menivät saunaan ja valmistauduimme iltajuhlaan.

Illallisen jälkeen tanssimme haitarin tahdissa. Saksalaiset olivat niin iloisia, että heidän ilonsa tarttui meihin. Saimme kuulla heidän elämästään. Saimme myös heiltä lahjoja kotiin vietäväksi. Opimme myös saksalaisia viittomia. Ilta hämärtyi ja

vähitellen yksi toisensa jälkeen meni yöpuulle. Levätyn yön ja aamiaisen jälkeen pidimme kerhokokouksen. Sitten nautimme jälleen auringosta ja saksalaisten seurasta.

Ennen lounasta yllätimme heidät. Marja piti puheen ja kiitti saksalaisia mukavasta ja antoisasta seurasta. Hän ojensi heille itse tekemänsä lahjat. Heikki Majava kertoi sen jälkeen juhluvuodesta ja ojensi yhdistyksen t-paidat lahjaksi. Aluesihteerini kiitti saksalaisia vielä antamalla avaimenperät, jossa on sormiaakokset.

Saksalaiset kiittivät meitä vuorostaan. He jäivät vielä nauttimaan Seitarannan luonnosta hoitoineen, mutta me suomalaiset lähdimme lounaan jälkeen kotimatalle. ■

Einen sosiaaliloma Onnelassa

Eine Väisänen

Heinäkuun lopussa lähdin sosiaalilomalle Tuusulaan, Onnelaan. Meidän taksilla juna-asemalle. Tapasin siellä tulkin ja ostimme vielä yhden lipun. Juna oli hieno ja matka sujui hyvin. Huomasin, että laukkuni oli revennyt. En tiennyt, miksi se oli mennyt rikki. Saavuimme Järven-

päähän ja sieltä menimme taksilla Onnelaan. Majoittumisen jälkeen menimme lounaalle ja tutustuimme ohjelmaan. Yllätyin, ettei Onnelassa ollut muita kuurosokeita. Minä olin ainoa muutaman näkövammaisen lisäksi. Sitten kävin bussilla Järvenpäässä ostamassa uuden laukun. Kävin päivällisen jälkeen tulkin kanssa saunassa ja uimassa. Illalla kirjoitimme myös postikortteja ystäväilleni.

Tiistaina aamupalan jälkeen oli ulkoilua ja reippaampaa kävelyä. Iltapäivällä ennen päivällistä Irina tulkasi minulle TV-ohjelmia. Ruokailun jälkeen oli viittomakielisten uutisten vuoro. Sitten alkoikin jo iltaohjelma, jonne kaikki kokoontuivat. Esittelykierroksen jälkeen meille tarjottiin herkullista kardemummalla maustettua kahvia. Ohjaaja Päivi Ojala kertoi meille kahvin historiasta.

Keskiviikkona aamupalan jälkeen oli vuorossa tuttuun tapaan liikuntaa. Kävelimme ensin rauhallisemmin, mutta toinen lenkki olikin jo paljon vauhdikkaampi. Lounaan jälkeen oli lehtikatsauksen aika. Ohjaaja Lari luki meille Helsingin Sanomia. Ennen hierontaa pidin lepotauon. Hieroja Henna Pernu oli todella taitava. Hieronta tuntui hyvältä. Kun pääsin hieronnasta minun teki mieli kahvia ja jäätelöä – siis kahvioon.

Herkuttelun jälkeen Irina tulkasi minulle tarinoita Eino Leinon elämästä. Sitten olikin jo päivällisen aika. Illalla kävimme saunomassa ja uimassa. Otimme aika kovat löylyt. Saunan jälkeen maistuivat vielä saunakahvit Onnelan päärakennuksen kahviossa. Sitten olikin jo aika toivottaa hyvää yötä.

Aamupäivä sujui torstaina tutun ohjelman mukaan. Oli hieman kylmempi päivä. Se oli kivaa vaihtelua. Lehtikatsauksen jälkeen menin leppäämään. Iltapäivällä kävimme Lotta-museossa. Otin kameran mukaan, mutta harmikseni filmi oli jo täynnä. Kiertelimme museon alakerassa. Sinne oli vapaa sisäänkäynti. Siellä oli Lotta-tauluja, lippuja ja muistomerkkejä. Päiväkahvit nautimme idyllisessä museon kahviossa. Illalla menimme tietokilpailun jälkeen ulos heittämään tikkaa, sitten keilailemaan.

Perjantaina, 3.8 oli viimeinen lomapäiväni Tuusulassa. Kävimme Halosenniemiellä. Se oli kaunis paikka puutarhoineen ja polkuineen. Päärakennuksessa olisi ollut mahdollisuus käydä ihailemassa Pekka Halosen maisematauluja, mutta siellä emme käyneet. Lounaan ja lehtikatsauksen jälkeen olikin päiväkahvien vuoro ja sitten kotimatka Jyväskylään. ■

Pieni västäräkki

liris Alkio

Ystävä Tanja kertoi, miten västäräkki ilmestyy pihalle heti, kun hänen miehensä Hannu tulee ulos. Kiintymys ja luottamus isäntään, joka on toimielias, mutta rauhallinen, on saanut pikku ystävän västäräkistä. Heistä on tullut erottamattomat. Saan kerrottuna kuulla, kuinka näkymä on kaunis. Vilkas mielikuvitukseni tulee avuksi.

Pihapiirissä lentelee jos jonkinlaisia hyönteisiä, joista västäräkki saa herkullisen aterian. Minä istuskelen keinussa kuunnellen muita. Mukana on nuorempi ystäväni jo aikuisista tyttäristä, Pauliina. Hän tuo syksyn jälkisatoa minulle, vadelmia ja mansikankin hän oli löytänyt. Pauliina otti käteni ja kumosi marjat kämmeneeni. Olin ihmeissäni, kun vielä elokuun lopussa löytyi aivan ensimmäisen luokan marjoja. Olin kuin västäräkki herkuttelemassa.

Päivä oli kaunis, kuin morsian. Lämpöä oli + 23 astetta. Seuraavana päivänä tuli lämmin sade. Yli 100 vuotta vanhasta omenapuusta oli katkaistu oksia. Se on ihastuttava pikkulintujen pesupaikka. Puunrunko oli sammaloitunut. Se oli verraton keräämään hyönteisiä. Siinä oli hämähäkin seittikin. Pikkulinnut saivat

hyönteisistä aterian. Pauliina oli parturoinut nurmikon. Siitä tuli hyvä tuoksu. Ystävien kautta pääsen osalliseksi tällaisista kesän tuntumista. Näihin ystäviin olen tutustunut perheen vanhemman tyttären välityksellä. Hän on viittomakielen tulkki. ■

Tänä kesänä olin vihainen

Tänä kesänä olin vihainen – itselleni. Huomasin, etten enää näe leikata ruohoa. Huomasin, että aloin kiertää samaa reittiä ja tulin aina vaan samalle paikalle takaisin. Poikani oli leikattava ruoho, minusta ei enää ollut siihen työhön. Olin itselleni vihainen mutta sitten tulin surulliseksi. Itkin luopumisen tuskaa. nimimerkillä "Päivi" ■

Kirjeenvaihtoa:

Hei! Minä olen 51-vuotias kuurosokea mies. Olen käynyt ammattikoulun. Haluaisin saada kirjeenvaihtokavereita. Toiveeni on se, että olet 30-55 -vuotias nainen, joka osaa viittomakieltä. Harrastuksesi saa olla ihmisten auttaminen. Nimimerkki K.K. (Ensimmäisen kirjeen voi lähettää lehden toimitukseen osoite: Tuntosarvi-lehden toimitus, nimimerkki K.K. Suomen Kuurosokeat ry, Uudenmaankatu 28 A, 00120 Helsinki. ■